

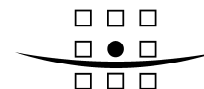
Quickscan Oldenzaal

Ten behoeve van woningbouw Prossinkhof

Gemeente Oldenzaal

7 januari 2008
Definitief rapport
9S8841

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Boschveldweg 21
Postbus 525
5201 AM 's-Hertogenbosch
+31 (0)73 687 41 11 Telefoon
+31 (0)73 612 07 76 Fax
info@den-bosch.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel	Quicksan Oldenzaal
	Ten behoeve van woningbouw Prossinkhof
Verkorte documenttitel	Quicksan Oldenzaal
Status	Definitief rapport
Datum	7 januari 2008
Projectnummer	9S8841
Opdrachtgever	Gemeente Oldenzaal
Referentie	9S8841/R00002/902430/BW/DenB
Foto's	ir. B.J.H.M. Possen

Auteur(s)	ir. B.J.H.M. Possen
Collegiale toets	drs. C.E. van der Ziel
Datum/paraaf	
Vrijgegeven door	ir. J.W.P.M. van Poppel
Datum/paraaf	

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 INLEIDING	1
1.1 Algemeen	1
1.2 Ligging plangebied	1
1.3 Leeswijzer	3
2 TOETSINGSKADER	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Doelstelling wet	5
2.3 Beschermingsstatus	5
2.4 Verbodsbepalingen	6
2.5 Zorgplicht	6
3 WERKWIJZE	7
4 INVENTARISATIE	8
4.1 Informatie van het Natuurloket	8
4.2 Resultaten	9
4.2.1 Vaatplanten	9
4.2.2 Zoogdieren	9
4.2.3 Broedvogels	11
4.2.4 Watervogels	11
4.2.5 Reptielen	11
4.2.6 Amfibieën	11
4.2.7 Vissen	11
4.2.8 Overige diersoorten	12
4.2.9 Synthese inventarisatie	12
5 VOorgenomen PLAN EN MOGELIJKE EFFECTEN	13
5.1 Voorgenomen werkzaamheden	13
5.2 Mogelijke effecten	13
6 EFFECTBEOORDELING	14
6.1 Zoogdieren	14
6.1.1 Vleermuizen	14
6.1.2 Grondgebonden zoogdieren	14
6.2 Broedvogels	15
6.3 Synthese effectbeoordeling	15
7 MITIGERENDE MAATREGELEN	17
8 CONCLUSIE	18
LITERATUURLIJST	19

1 INLEIDING

1.1 Algemeen

Temidden van de bebouwing van Oldenzaal, nabij de kruising tussen de Prossinkhof en de Wilhelminastraat, ligt een perceel dat nog geen duidelijke functie lijkt te kennen. Het is geheel onbebouwd en is deels begroeid met bomen en struweel en deels met gras. Het voornemen bestaat om hier 10 woningen voor starters te realiseren.

Alle ruimtelijke ontwikkelingsprojecten dienen getoetst te worden op effecten in het kader van de Flora- en faunawet. Veel planten en dieren zijn beschermd door deze wet. Vernietiging of verstoring van populaties en leefgebieden van beschermde soorten is niet toegestaan zonder ontheffing. Dit vindt in eerste instantie plaats middels een verkennende toets, de zogenaamde Quickscan. Deze Quickscan heeft dan ook tot doel de waarde van het gebied voor flora en fauna in kaart te brengen en te voorzien in een eerste schatting van mogelijke effecten. Op basis hiervan worden de voorgenomen werkzaamheden getoetst aan de Flora- en faunawet.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied ligt in het centrum van Hanzenstad Oldenzaal en wordt omsloten door wegen en bebouwing. Betonnen erfscheidingen vormen zowel de oostelijk als de westelijke en noordelijke grens van het plangebied. De zuidelijk grens wordt gevormd door de Prossinkhof. Figuur 1.1 geeft de ligging van het plangebied (rood kader) weer. In de huidige situatie is het plangebied onbebouwd. Een deel van het plangebied is begroeid met aangeplante bomen, zonder al te veel ondergroei, terwijl het andere deel bestaat uit (lang) gras. Aan de zuidelijke rand van het plangebied is (doorn) struweel aanwezig (figuur 1.2).

Figuur 1.1: Ligging van het plangebied (Bewerking van Google Earth)

Figuur 1.2: Indruk van het plangebied

(Links: ondergroei; rechts: grasveldje; onder: aanzicht vanaf Prossinkhof.)

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is “Landgoederen Oldenzaal”¹ dat zich op meer dan een kilometer ten (zuid)oosten van het plangebied bevindt. Op vergelijkbare afstand bevindt zich het Beschermde Staatsnatuemonument “Snoeyinksbeek”². Over deze afstand is elke verstoring in het plangebied reeds opgegaan in de achtergrondverstoring, te meer omdat het plangebied zich temidden van bebouwing bevindt.

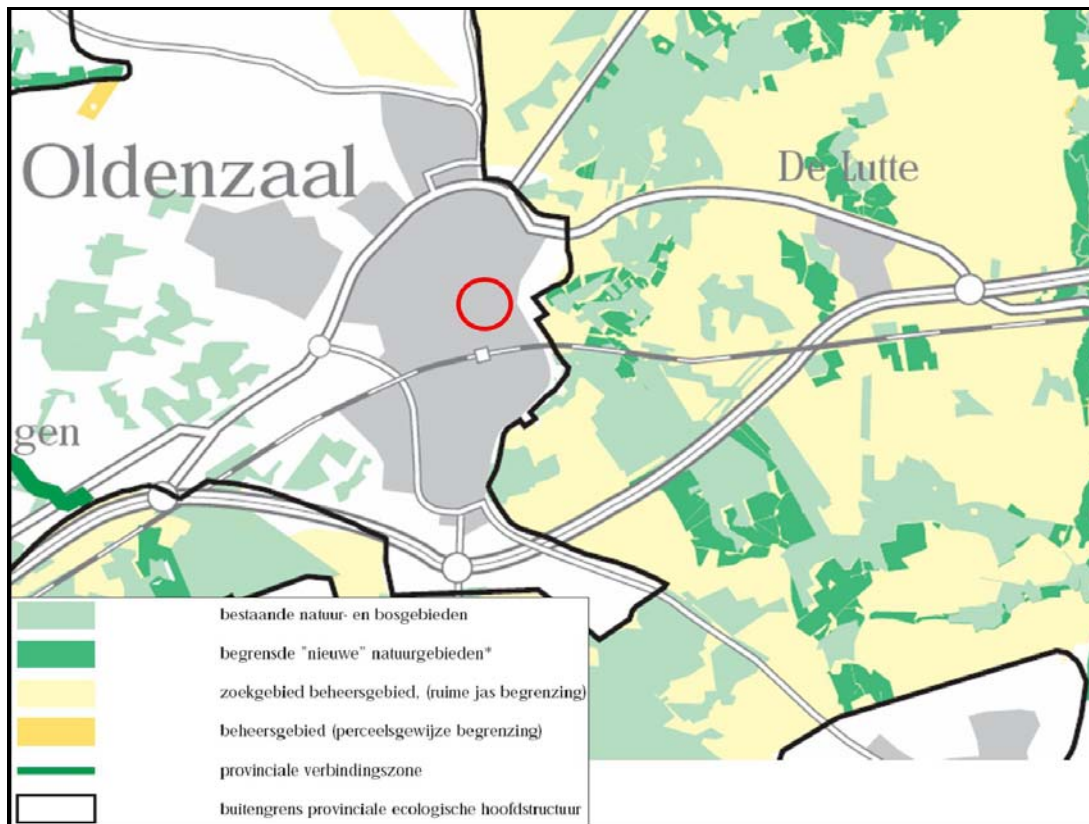
Het plangebied bevindt zich noch binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), noch binnen de Provinciaal Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) van de Provincie Overijssel (Provincie Overijssel, 2001). Op dit moment ligt de herbegrensde PEHS ter inzage. Hieruit blijkt dat, ook na herbegrenzing, het plangebied geen deel uitmaakt van de PEHS (Provincie Overijssel, 2007). In figuur 1.3 is de ligging van het plangebied (rode contour) ten opzichte van de EHS weergegeven.

Toetsing aan de Natuurbeschermingswet dan wel de kaders behorend bij de EHS is dan ook niet noodzakelijk. Ook is de Boswet hier niet van toepassing. Een kapvergunning is dat naar verwachting wel.

¹ Landgoederen Oldenzaal is aangewezen ter bescherming van drie habitattypen (Sub-atlantisch wintereikenbos, Oude zuurminnende eikenbossen op zandgrond en Bos op alluviale gronden) en de Kamsalamander.

² Snoeyinksbeek is aangewezen als Staatsnatuemonument vanwege de relatief onaangetaste loop van de beek, de nog aanwezige houtwallen en de ornitologische waarden van het gebied.

Figuur 1.3: Ligging plangebied ten opzichte van de PEHS (Bewerking Provincie Overijssel, 2002)

Rode contour: globale ligging plangebied.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beknopt overzicht aangaande de inhoud van de Flora- en faunawet. De gevolgde werkwijze wordt besproken in hoofdstuk 3. De resultaten van de inventarisatie zijn opgenomen in hoofdstuk 4. De voorgenomen werkzaamheden worden beschreven in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 geeft een inschatting van de effecten die een gevolg zijn van de voorgenomen werkzaamheden. Eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen worden samengevat in hoofdstuk 7. De eindconclusies van deze toetsing zijn terug te vinden in hoofdstuk 8.

In het vervolg van dit rapport zal worden gesproken van plangebied en studiegebied. Het plangebied is dat gebied waarbinnen de werkzaamheden zullen plaatsvinden. Hieronder vallen ook werkstroken en dergelijke. Het studiegebied omvat een aantal kilometerhokken rondom het plangebied. Het gebied buiten het studiegebied wordt verder aangeduid als 'omgeving'.

2 TOETSINGSKADER

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. Hiervoor zijn twee wetten actief, respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. In beide wetten zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Convention, Conventie van Bonn en CITES. In dit rapport wordt enkel getoetst aan de Flora- en faunawet. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet is hier niet van toepassing.

2.1 Inleiding

Het toetsingskader in dit rapport wordt gevormd door de Flora- en faunawet. Deze wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland en is in april 2002 in werking getreden. In 2005 is het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten ingrijpend gewijzigd. Via de Flora- en faunawet is onder andere het soortenbeschermingsdeel van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de Nederlandse wetgeving vastgelegd (Tabel 3 van de Flora- en faunawet).

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soort aangewezen (LNV, 1998):

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren (m.u.v. zwarte rat, bruine rat en huismuis);
- alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (m.u.v. soorten in Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten aangewezen als beschermde soort.

Daarnaast is een aantal uitheemse dier- en plantensoorten als beschermde soort aangewezen.

De wet heeft onder meer betrekking op beheer en schadebestrijding, jacht, handel en bezit en overige menselijke activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten.

2.2 Doelstelling wet

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde). Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten (LNV, 1998). Het verlenen van ontheffingen is gedelegeerd aan Dienst Regelingen.

2.3 Beschermingsstatus

In de Flora- en faunawet (middels wijziging Besluit Vrijstellingen) is voor soorten een driedeling gemaakt:

1. Beschermde meer algemene soorten (Tabel 1).
2. Beschermde minder algemene soorten (Tabel 2).
3. Streng beschermde soorten (Tabel 3).

Veel streng beschermde soorten vallen onder de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Er zijn echter ook inheemse (Nederlandse) dier- en plantensoorten als streng beschermde soorten aangewezen. Deze streng beschermde soorten zijn opgenomen in Tabel 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) welke de Flora- en faunawet reglementeert. Voor deze soorten moet een uitgebreide toets uitgevoerd worden. Niet streng beschermde soorten vallen ook onder de Flora- en faunawet. Enerzijds zijn dit soorten (Tabel 2) waarop negatieve effecten bij ruimtelijke ontwikkelingen slechts toegestaan zijn na het verkrijgen van een ontheffing, tenzij gewerkt wordt volgens een vooraf goedgekeurde gedragscode. Voor soorten van dit beschermingsniveau dient een lichte toets te worden uitgevoerd. Anderzijds zijn er soorten die in Nederland zo algemeen zijn dat bij ruimtelijke ontwikkeling een algemene ontheffing geldt (Tabel 1) en deze dus niet hoeft te worden aangevraagd, mits de voorgenomen werkzaamheden voldoen aan een van de volgende criteria:

- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud;
- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als bestendig gebruik;
- de werkzaamheden zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling.

Soorten die niet zijn genoemd in de AMvB vallen alleen onder de algemene zorgplicht³.

³ Er bestaat een relatie tussen de beschermde status van een soort en opname op een Rode Lijst van bedreigde soorten. Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die in hun voortbestaan in Nederland bedreigd zijn. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Landbouw, Natuur en Visserij (LNV). Voor het opstellen van de AMvB met beschermde soorten is gebruik gemaakt van de Rode Lijsten, maar deze worden niet zonder meer in hun geheel overgenomen.

2.4 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te waarborgen. De meest relevante verbodsbepalingen zijn terug te vinden in artikel 8 tot en met 13 en worden hieronder kort weergegeven:

- *artikel 8*: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- *artikel 9*: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- *artikel 10*: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- *artikel 11*: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. Dit dient te allen tijde per soort en per project te worden getoetst.
- *artikel 12*: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- *artikel 13*: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, (...) te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin (...) binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Deze verbodsbepalingen zijn geldig in heel Nederland, ongeacht het type werkzaamheden of de omvang daarvan. Vaak is het mogelijk vrijstelling of ontheffing te krijgen voor het overtreden van een van de verbodsbepalingen. Of dit mogelijk is en onder welke voorwaarden hangt af van het beschermingsniveau van de beschermde soort in kwestie en de aard van de handeling.

2.5 Zorgplicht

Overigens geldt voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Flora- en faunawet) de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving (LNV, 1998). Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

3 WERKWIJZE

Om na te gaan wat het belang van het plangebied is voor beschermde soorten is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1: Inventarisatie van beschermde soorten

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied is gebruik gemaakt van de openbare informatie van het Natuurloket, en bestaande literatuur. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) en verschillende natuurbeschermingsorganisaties. Informatie van het Natuurloket is digitaal (Natuurloket; 2007) beschikbaar op kilometerhok-niveau. De zo verkregen informatie is geïnterpreteerd aan de hand van algemene ecologische kennis en een veldbezoek. Dit veldbezoek is uitgevoerd op 14 november 2007.

Het veldbezoek is geen volledige inventarisatie aangezien voor dit laatste voor elke soortgroep een eigen methodiek (en geschikt jaargetijde) vereist is. Het veldbezoek is wel geschikt om een indruk te krijgen van de aanwezige habitats en de mogelijk aanwezige soorten of potenties voor soorten.

Gegevens uit het provinciale meetnet zijn voor het plangebied beperkt beschikbaar (met dank aan dhr. Hendriksma, Provincie Overijssel, 2007). Gegevens ten aanzien van vaatplanten zijn hieruit niet beschikbaar. Ten aanzien van zoogdieren en dagvlinders zijn wel voorhanden, maar niet specifiek voor het plangebied en deels verouderd (dagvlinders). Bij de gemeente Oldenzaal zijn geen aanvullende relevante gegevens voor handen (tel. med. dhr. Koers, 2007).

Stap 2. Vaststelling van de effecten

Om vast te stellen of het project effect heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte analyse gemaakt van het project in relatie tot de habitateisen van de doelsoorten uit het gebied.

Stap 3. Beschrijving van de effecten op beschermde soorten

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te koppelen zijn de effecten van het voorgestelde project op de aanwezige natuurwaarden inzichtelijk gemaakt.

Stap 4. Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap zijn voorstellen gedaan om de effecten te mitigeren.

Stap 5: Conclusie

In deze stap wordt bepaald of het waarschijnlijk is dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten doorgang kan vinden. Hierbij wordt rekening gehouden met de onder de Flora- en faunawet vastgestelde criteria ten aanzien van onder andere de gunstige staat van instandhouding van de soort, eventuele alternatieven en bij wet genoemde belangen.

4 INVENTARISATIE

4.1 Informatie van het Natuurloket

Het plangebied beslaat alleen het kilometerhok 260-481. In de praktijk is de informatie van het Natuurloket met betrekking tot het kilometerhok waarin het plangebied ligt beperkt bruikbaar omdat deze onvolledig is (de meeste soortgroepen zijn niet of nauwelijks onderzocht). Uitzondering vormen in dit geval vaatplanten, broedvogels, sprinkhanen en dagvlinders. Deze taxonomische groepen zijn binnen het betreffende kilometerhok goed onderzocht. Informatie voor het plangebied kan hieruit *niet* specifiek worden afgeleid.

Om een betere indruk te krijgen van het mogelijke voorkomen van beschermde soorten in het plangebied zijn de naastgelegen kilometerhokken meegenomen. Ook deze kilometerhokken zijn echter relatief slecht onderzocht. Ook maken enkele van deze kilometerhokken deel uit van een Natura 2000-gebied, waarmee het plangebied zeker geen relatie heeft. In tabel 4.1 zijn de aangetroffen beschermde soorten per kilometerhok weergegeven.

Tabel 4.1: Voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving volgens het Natuurloket (FF1/FF23/HV)

Kilometerhok	Vaatplanten	Zoogdieren	Broedvogels	Watervogels	Reptielen	Amfibieën	Vissen	Dagvlinders	Libellen
259-480	1/0/0								
259-481	2/0/0	1/0/0							
259-482	3/0/0								
260-480	3/0/0		0/1/0						
260-481	2/0/0		0/45/0						
260-482	1/0/0	0/1/0							
261-480	3/0/0	2/0/0	0/67/0			3/1/1			
261-481	5/0/0	1/0/0	0/63/0			4/1/1			
261-482	4/0/0	0/1/0	0/2/0			2/1/1		0/1/0	

Licht Groen	Goed tot redelijk onderzocht
Geel	Matig tot slecht onderzocht
Rood	Niet onderzocht
Grijs	Plangebied
Donker Groen	Onderdeel Natura 2000-gebied

Hoewel het studiegebied minder onderzocht is, wil dat niet zeggen dat er ook maar weinig natuurwaarden te verwachten zijn. Naar aanleiding van de aangetroffen habitats, de gegevens van de omringende habitats en bestaande literatuur hebben wij een verwachting opgesteld over het voorkomen van beschermde soorten. Hieronder wordt deze toegelicht.

4.2 Resultaten

Het voorkomen, of mogelijk voorkomen, van beschermde soorten zal hieronder per taxonomische groep besproken worden.

4.2.1 Vaatplanten

De informatie van het Natuurloket (Natuurloket, 2007) geeft aan dat er in het kilometerhok waarin het plangebied zich bevindt 2 via Tabel 1 beschermde vaatplanten zijn aangetroffen. Het is onwaarschijnlijk dat dergelijke soorten kunnen voorkomen in het plangebied, omdat het plangebied gekenmerkt wordt door planten van voedselrijke ruigte zoals Gewone braam (*Rubus fruticosus*) en Klimop (*Hedra helix*), aangevuld met houtige struiken waaronder Sleedoorn (*Prunus spinosa*) en aangeplante Oostelijke Hemlockspar (*Tsuga canadensis*) en een cultuurvariant van Hulst (*Ilex aquifolium*). Ook het grasland is voedselrijk en soortenarm. Engels raaigras (*Lolium perenne*) domineert hier het beeld.

Onder het struweel en onder de bomen heeft zich geen kruidlaag ontwikkeld, waarschijnlijk als gevolg van lichtgebrek en de aanwezigheid van grote hoeveelheden slecht afbreekbaar, zuur strooisel van een nabij groeiende Amerikaanse Eik (*Quercus rubra*). Ook in de grasvegetatie zijn nauwelijks kruidachtigen aangetroffen. Op basis hiervan kan met zekerheid worden gesteld dat beschermde plantensoorten in het plangebied niet voorkomen.

In het plangebied komen geen beschermde vaatplanten voor.

4.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het Natuurloket geeft geen informatie over zoogdieren, deze zijn niet onderzocht. De gegevens van de Provincie Overijssel geven aan dat in de omgeving de Gewone dwergvleermuis is vastgesteld (nabij het ziekenhuis). In het plangebied zelf zijn geen gebouwen aanwezig, waardoor geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen zoals de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) ontbreken. In het plangebied zijn circa 20 opgaande bomen aanwezig, van verschillende vitaliteit. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat enkele van deze bomen in slechte conditie verkeren, maar holtes zijn niet aangetroffen. Op basis hiervan wordt dan ook geconcludeerd dat voor boombewonende vleermuissoorten geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn in het plangebied.

Op de plangrens temidden van de betonnen erfscheiding is een muur aanwezig met daarin een oude poort, waarin voor vleermuizen potentieel geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn (figuur 4.1).

Figuur 4.1: In potentie geschikte verblijfplaats voor vleermuizen

Overigens maakt dit gebouw geen deel uit van het plangebied en zijn hier geen werkzaamheden voorzien.

Het plangebied is te klein om voor vleermuizen geschikte migratieroutes te herbergen. Bovendien heeft het plangebied geen relatie met lijnvormige elementen in de omgeving, waardoor uitgesloten kan worden dat het plangebied deel uitmaakt van voor vleermuizen belangrijke migratieroutes.

Langs randen van het plangebied kan gevoerd worden door vleermuizen van stedelijk gebied, waaronder de Gewone

dwergvleermuis. Deze soort foerageert veelvuldig rond lantaarnpalen of in de nabijheid van gebouwen. Het plangebied zelf, en zeker het “beboste” gedeelte zijn niet of nauwelijks geschikt als foerageergebied voor dergelijke soorten.

Verblijfplaatsen van vleermuizen komen in het plangebied niet voor. Ook migratieroutes zijn niet aanwezig. De randen van het plangebied kunnen wel dienst doen als foerageergebied voor soorten uit de omgeving.

Grondgebonden zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren komen zeker voor in het plangebied, ondanks het feit dat sporen tijdens het veldbezoek niet zijn aangetroffen. Verschillende soorten muizen en de Mol (*Talpa europea*) moeten hier zeker worden verwacht. Voor het Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) is het plangebied te klein en is er in de directe omgeving te weinig geschikt foerageergebied voor handen. In het plangebied is wel veel strooisel aanwezig en ook enkele omgevallen bomen. Een soort als de Egel kan hier voldoende vorstvrije verblijfplaatsen vinden. Uit de gegevens van de provincie blijkt ook dat de Egel is waargenomen in het betreffende kilometerhok. Uit deze gegevens komt ook de Eekhoorn naar voren. Het plangebied en de omgeving zijn zo marginaal geschikt voor deze soort, dat deze niet in het plangebied zelf verwacht wordt. De Eekhoorn kent er zeker geen leefgebied. .

In het plangebied komen algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten voor.

4.2.3 Broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene soorten van bebouwde omgeving⁴ aangetroffen, waaronder de Merel (*Turdus merula*). Het aanwezige struweel is voor dergelijke soorten (Merel, Winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) en dergelijke) een ideaal broedbiotoop. Grondbroedende soorten zoals de Roodborst (*Erithacus rubecula*) hebben het hier naar verwachting moeilijker, omdat de binnen de bebouwde kom de predatiedruk van bijvoorbeeld katten erg hoog is.

Verschillende soorten vogels komen zeker tot broeden in het plangebied.

4.2.4 Watervogels

Het plangebied kent geen oppervlaktewater. Ook in de directe omgeving is dit niet aanwezig. Hierdoor komen watervogels met zekerheid niet voor in het plangebied.

Door gebrek aan oppervlaktewater is het plangebied ongeschikt voor watervogels.

4.2.5 Reptielen

De aanwezige habitats zijn ongeschikt voor de in Nederland beschermde soorten reptielen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat reptielen voorkomen binnen het plangebied (RAVON, 2007; Waarneming, 2007). Geen van deze soorten wordt dan ook verwacht binnen het plangebied.

Reptielen komen niet voor binnen het plangebied.

4.2.6 Amfibieën

Het plangebied zelf herbergt geen oppervlakte water. In de directe omgeving is dit ook niet aanwezig, ook niet in de vorm van vijvers. Het is hierdoor uitgesloten dat amfibieën leefgebied dan wel overwinteringsplaatsen kennen in het plangebied.

Amfibieën komen niet voor in het plangebied.

4.2.7 Vissen

Het plangebied zelf herbergt geen oppervlaktewater. Hierdoor is het voorkomen van beschermde vissoorten binnen het plangebied uitgesloten.

Beschermde vissoorten komen niet voor in het plangebied.

⁴ Deze soorten zijn overigens niet beperkt tot de bebouwde omgeving. Van oudsher was de Merel immers een (schuwe) bosvogel.

4.2.8 Overige diersoorten

Overige beschermde diersoorten worden niet in het plangebied verwacht. Het Natuurloket geeft aan dat er binnen het kilometerhok één soort dagvlinder is aangetroffen die wordt genoemd op de Rode Lijst. De informatie van de Provincie Overijssel geeft aan dat de Rouwmantel (*Nymphalis antiopa*) in 1995 in het betreffende kilometerhok is waargenomen. De aanwezige habitats zijn volstrekt ongeschikt voor dergelijke soorten.

Soorten behorend tot taxonomische groepen die in het voorgaande nog niet besproken zijn komen zeker niet voor in het plangebied.

4.2.9 Synthese inventarisatie

In tabel 4.3 is samengevat welke zwaarder beschermde soorten voorkomen in het plangebied

Tabel 4.3: Overzicht voorkomen beschermde soorten in het plangebied

Soortengroep	Voorkomen plangebied	Zwaarder beschermde soorten (FF2&3)	Voorkomende en verwachte soorten
Vaatplanten	Zeker niet	-	Niet van toepassing
Grondgebonden zoogdieren	Zeker	-	Alleen soorten van Tabel 1
Vleermuizen	Vrijwel zeker niet	-	Niet van toepassing
Broedvogels	Zeker	Alle	Merel, Winterkoning en andere
Watervogels	Zeker niet	-	Niet van toepassing
Amfibieën	Zeker niet	-	Niet van toepassing
Reptielen	Zeker niet	-	Niet van toepassing
Vissen	Zeker niet	-	Niet van toepassing
Overige soorten	Zeker niet	-	Niet van toepassing

5 VOORGENOMEN PLAN EN MOGELIJKE EFFECTEN

5.1 Voorgenomen werkzaamheden

De werkzaamheden betreffen het realiseren van 10 startersappartementen met eigen parkeervoorziening aan de Prossinkhof te Oldenzaal. De huidige planstand is dusdanig dat de bebouwing zal bestaan uit twee bouwdelen (1), verbonden door een tussenbouw (2). De voorziene hoogte bedraagt drie bouwlagen. In figuur 5.1 is de toekomstige situatie schetsmatig weergegeven.

Figuur 5.1: Toekomstige situatie (Bewerking van Google Earth, 2007)

Dit betekent dat de aanwezige beplanting in zijn geheel zal verdwijnen. Het is voornamelijk niet bekend hoe uitgebreid de groenvoorzieningen in de nieuwe situatie zullen zijn, maar vast staat dat het areaal 'groen' in het plangebied zal afnemen.

5.2 Mogelijke effecten

De effecten van de bouwwerkzaamheden betreffen zowel tijdelijke als permanente effecten. Als gevolg van de werkzaamheden zal (potentieel) leefgebied permanent verloren gaan. De functie van het plangebied wordt immers omgezet van "groen" naar "wonen". Bovendien worden eventuele groenvoorzieningen permanent verstoord door de toegenomen aanwezigheid van mensen in het plangebied (als gevolg van de functiewijziging).

Tijdelijke effecten zijn aan de orde tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De volgende tijdelijke effecten worden onderscheiden:

- tijdelijke toename van de aanwezigheid van mensen en (zwaar) materieel;
- tijdelijke toename van licht, geluid en trillingen.

6 EFFECTBEOORDELING

Binnen het plangebied worden alleen soorten beschermd via Tabel 1 verwacht (uitzondering vormen broedvogels, die een eigen beschermingsregime kennen). Verblijfplaatsen van soorten beschermd via Tabel 2 en 3 (zwaarder beschermde soorten) zijn binnen het plangebied niet aanwezig.

In dit hoofdstuk wordt een effectbeschrijving gegeven van de werkzaamheden die staan beschreven in hoofdstuk 5 en op de soorten beschreven in hoofdstuk 4. Hierbij wordt alleen aandacht besteed aan de soorten die voorkomen dan wel verwacht worden binnen het plangebied (tabel 4.3). Het gaat hierbij alleen om grondgebonden zoogdieren en broedvogels. In verband met de mogelijkheid van een potentiële verblijfplaats van vleermuizen in de onmiddellijke nabijheid van het plangebied, zal ook kort aandacht besteedt worden aan deze soortgroep. Hieronder worden de effecten per soortgroep inzichtelijk gemaakt.

6.1 Zoogdieren

6.1.1 Vleermuizen

De werkzaamheden in het plangebied hebben geen effect op vleermuizen, zeker niet omdat verblijfplaatsen en migratieroutes ontbreken en het plangebied na realisatie nog net zo geschikt zal zijn voor vleermuizen die goed binnen de bebouwde kom kunnen foerageren. Ontheffing ten aanzien van deze soorten is bij de huidige stand van zaken dan ook niet noodzakelijk.

Wanneer echter, als gevolg van de werkzaamheden, de muur waarin de potentiële verblijfplaats zich bevindt wordt afgebroken of wanneer hieraan andere werkzaamheden plaatsvinden die ertoe leiden dat deze niet langer dienst kan doen als verblijfplaats, is aanvullend onderzoek en mogelijk ontheffing voor vleermuizen noodzakelijk.

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Ten aanzien van deze soorten geldt dat met zekerheid moet zijn aangetoond dat verblijfplaatsen wel of niet aanwezig zijn. Het korte veldbezoek in de winter is hiervoor geen geschikt instrument, waardoor aanvullend onderzoek noodzakelijk is als de muur wordt afgebroken. Dergelijk onderzoek kan alleen gedurende bepaalde perioden plaatsvinden. Wordt er een verblijfplaats aangetoond, dan is ontheffing noodzakelijk en moet deze verblijfplaats worden gecompenseerd.

6.1.2 Grondgebonden zoogdieren

De vegetatie in het plangebied gaat volledig op de schop. Hierdoor gaat voor deze soorten geschikt leefgebied verloren. Na voltooiing van de werkzaamheden is het areaal geschikt leefgebied voor deze soorten sterk afgenomen.

Effecten van de werkzaamheden zijn daardoor zeker aan de orde. De verwachte muizensoorten kennen geen echte winterrust⁵, waardoor zij in staat zijn jaarrond de werkzaamheden te ontvluchten.

⁵ Zij moeten blijven foerageren om te voorzien in hun energiebehoefte. Zo kunnen veel spitsmuisssoorten hooguit enkele dagen zonder voedsel.

Alle verwachte soorten zijn beschermd via Tabel 1 van de Flora- en faunawet, waardoor er ten aanzien van deze soorten in dit geval een algehele vrijstelling geldt. Wel blijft de zorgplicht van kracht.

Door voor aanvang van de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied te verwijderen en pas daags daarna aan te vangen krijgen de aanwezige individuen (muizen, Egel) de kans hun holen en/of (tijdelijke) schuilplaatsen te verlaten en wordt doden of verwonden voorkomen. Deze soorten kunnen uitstekend terecht in de aangrenzende tuinen, waar zijn in ieder geval tijdelijk geschikt leefgebied kunnen vinden.

Overtreding van verbodsbepalingen is niet aan de orde. Ontheffing ten aanzien van deze soorten is niet noodzakelijk.

6.2 Broedvogels

Broedvogels maken met zekerheid gebruik van het plangebied. Alle broedvogels zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Voor verstoring van broedvogels (overtreding artikel 11) wordt geen ontheffing verleend. De werkzaamheden dienen óf buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) te worden uitgevoerd om zo verstoring van broedvogels te voorkomen óf *voor* het broedseizoen te worden *begonnen* en continu te worden doorgezet waardoor de huidige broedlocaties ongeschikt zijn en vogels op zoek gaan naar andere broedplaatsen in de omgeving. In de directe omgeving van het plangebied zijn hiervoor voldoende alternatieven aanwezig in onder meer tuinen en plantsoenen.

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m juli is dus slechts een indicatie. Voor aanvang van de werkzaamheden dient altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Door de vegetatie voor het broedseizoen (15 maart – 15 juli⁶) te verwijderen wordt voorkomen dat nesten van broedende vogels worden verstoord.

Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Ontheffing kan niet worden aangevraagd.

6.3 Synthese effectbeoordeling

Het voorgaande hoofdstuk is samengevat in tabel 6.1. Mitigerende maatregelen worden gedetailleerd samengevat in hoofdstuk 7.

⁶ Deze periode is indicatief (zie box). Er moet voor aanvang van de werkzaamheden uitgesloten worden dat vogels tot broeden zijn gekomen binnen de beïnvloede zone.

Tabel 6.1: Synthese effectbeoordeling

Soorten(groep)	Overtreding verbods- bepaling	Mitigeren mogelijk	Effecten na mitigeren	Ontheffing nodig
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Ja	Nee	Nee
Broedvogels	Ja	Ja	Nee	Niet mogelijk

De maatregelen ten aanzien van grondgebonden zoogdieren vloeien voort uit de zorgplicht. Maatregelen ten behoeve van broedvogels zijn noodzakelijk om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen.

7 MITIGERENDE MAATREGELEN

De mitigerende maatregelen zijn reeds in hoofdstuk 6 integraal beschreven. In tabel 7.1 worden deze per soortgroep samengevat. Hierbij moet bedacht worden dat termen als broedseizoen en winterrust niet aan exacte periodes gekoppeld kunnen worden en dat de tabel en de genoemde perioden derhalve indicatief van aard zijn.

Tabel 7.1: Mitigerende maatregelen per soort

Soort	Maatregel	Periode	Werkzaamheden
Grondgebonden zoogdieren	Voor uitvoering vegetatie verwijderen (en kort houden) en daags daarna aanvangen met de werkzaamheden	Jaarrond	Alle werkzaamheden
Broedvogels	(1) Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren óf deze voor het broedseizoen beginnen en continu doorzetten, of; (2) Voor aanvang van het broedseizoen vegetatie uit perken en plantsoenen verwijderen en daarna kort houden.	maart-juli	Alle werkzaamheden

Wanneer blijkt dat de betreffende muur (figuur 4.1) moet worden aangetast is aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.

Naast de in tabel 7.1 omschreven noodzakelijk maatregelen dienen de twee volgende algemene maatregelen ook in acht te worden genomen:

- de periode met overlast zo veel mogelijk beperken. Het concentreren van werkzaamheden in de tijd beperkt de schade aan flora en fauna;
- beperken werkgebied. Het concentreren van de werkzaamheden op één werkgebied beperkt de schade aan flora en fauna.

8 CONCLUSIE

- Het plangebied is niet van belang voor zwaardere beschermde soorten. Wel komen algemeen beschermde soorten voor.
- Verbodsbepalingen worden mogelijk overtreden ten aanzien van broedvogels. Mitigeren van negatieve effecten is noodzakelijk.
- Door maatregelen te nemen voor grondgebonden zoogdieren wordt invulling gegeven aan de zorgplicht ten aanzien van deze soortgroep.
- Voor geen van de aangetroffen soort(groep)en hoeft ontheffing te worden aangevraagd. Ten aanzien van broedvogels geldt dat de mitigerende maatregelen wel in acht moeten worden genomen.
- Afhankelijk van de reikwijdte van de werkzaamheden is aanvullend onderzoek en mogelijk ontheffing ten aanzien van vleermuizen noodzakelijk.
- Ons inziens kan het project doorgang vinden in het licht van de Flora- en faunawet. Bevoegd Gezag heeft hierin het eindoordeel.

LITERATUURLIJST

- LNV; 1998; *Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten*; Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit; Den Haag.
- Provincie Overijssel; 2001; *Streekplan Overijssel 2000+*;
http://provincie.overijssel.nl/contents/pages/3496/streekplan_overijssel_20001.pdf.

Websites

- Natuurloket; 2007; <http://www.natuurloket.nl>; november 2007;
- Provincie Overijssel; 2007; <http://www.prv.Overijssel.nl>; november 2007;
- RAVON; 2007; <http://www.ravon.nl>; november, 2007;
- Waarneming; 2007; <http://www.waarneming.nl>; november 2007.